

PORONHOITON LIITTYVÄÄ LAINSÄÄDÄNTÖÄ

kg/mm

Kirsi Grön

Maastoliikennelaki 1710/1995

- ❖ *Lain tarkoitus*
- ❖ *Lakia sovelletaan moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttämiseen maastossa ja moottorikelkkareiteillä*
- ❖ *Oikeus liikkua maastossa*
- ❖ Moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ei saa liikkua eikä sitä saa pysäyttää tai pysäköidä maastossa maa-alueella ilman maan omistajan tai haltijan **lupaa**.

Maastoliikennelaki 1710/1995

Lupaa ei kuitenkaan tarvita:

- ❖ poronhoitoon kuuluviin töihin poronhoitolaissa (848/90) tarkoitetulla poronhoitoalueella ja sen välittömässä läheisyydessä lumipeitteen aikana
- ❖ eikä liikkumiseen näihin töihin kuuluvissa välttämättömissä tehtävissä lumettomassa maastossa

Maastoliikennelaki 1710/1995

- ❖ *Alueelliset kiellot ja rajoitukset*
- ❖ Eesityksen alueellisen kiellon tai rajoituksen määrittämisestä voi tehdä mm. paliskunta
- ❖ Moottorikäyttöistä ajoneuvoa on maastossa käytettävä siten, että vältetään vahingon ja haitan aiheuttamista luonnolle ja muulle ympäristölle, kiinteistölle ja luontaiselinkeinoille sekä tarpeettoman häiriön aiheuttamista asutukselle ja muulle ympäristölle.

Maastoliikennelaki 1710/1995

- ❖ Moottorikelkkailureitin perustaminen
- ❖ Moottorikelkkailureitti voidaan perustaa riippumatta maa-alueen tai vesialueen omistajan tai haltijan suostumuksesta, jos reitin perustaminen on tarpeen yleisen kulkuyhteyden luomiseksi tai yleisen virkistyskäytön kannalta eikä reitistä aiheudu maa-alueen omistajalle tai haltijalle eikä poronhoidolle huomattavaa haittaa.
- ❖ Moottorikelkkailureitistä kiinteistölle, maa-alueen omistajalle tai haltijalle, poronhoidolle tai ammattimaiselle kalastukselle aiheutuva vahinko ja haitta on reitin pitäjän korvattava

Maastoliikennelaki 1710/1995

- ❖ Reitin pitäjän on tarvittaessa tehtävä reitillä olevaan aitaan sellainen portti, veräjä tai muu laite, ettei reitistä aiheudu haittaa kiinteistön tarkoituksenmukaiselle käytölle eikä poronhoidolle, ja pidettävä se kunnossa.
- ❖ Reitin pitäjä on velvollinen korvaamaan kelkkailijalle tai kolmannelle osapuolelle aiheutuneen vahingon, jos se johtuu reitin pitäjän huolimattomuudesta tai tahallisuudesta.

Maastoliikennelaki 1710/1995

- ❖ *Ajaminen metsätiellä*
- ❖ Moottorikelkalla saa ajaa metsätiellä lumipeitteen aikana, jos tien pitäjä on sulkenut tien muiden moottorikäyttöisten ajoneuvojen kuin moottorikelkkojen liikenteeltä.

Maastoliikennelaki 1710/1995

- ❖ *Maastoliikenne poronhoitotöissä*
- ❖ Paliskunnan poroisäntä tai varaisäntä päättää, mitkä poronhoitotyöksi tarkoitetut tehtävät ovat välttämättömiä.
- ❖ Poroisännän tai varaisännän tehtävänä on antaa poronhoitotöissä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla lumettomassa maastossa liikkuvalla poromiehelle kirjallinen todistus siitä, että edellä mainitut tehtävät ovat välttämättömiä. Todistus on voimassa enintään **kaksi** vuotta.
- ❖ Todistus on pidettävä mukana ja vaadittaessa näytettävä valvontaviranomaiselle.

Metsästysaseen kuljettaminen

- ❖ Metsästysaseen kuljettaminen moottori-käyttöisellä ajoneuvolla maastossa on kielletty. (Metsästys L 35 §)
- ❖ Asetta saa kuitenkin kuljettaa virantoimituksessa oleva henkilö, jolle ase on mukana olo on virantoimituksesta johtuen tarpeen.
- ❖ Poronhoitotyötä suorittavan poromiehen ase on kuljetuksesta säädetään asetuksella (Metsästys A 45 §)

Aseen kuljettaminen maastossa

- ❖ Poliisipiirin päällikkö voi poroisännän esityksestä antaa poronhoitotyötä suorittavalle poromiehelle luvan kuljettaa moottorikäyttöisellä ajoneuvolla maastossa asetta.
- ❖ Aseen tulee olla metsästysasetuksen 16 § 2 mom mukainen ase, (teho 800 joulea / 100 m).

Laki yksityisistä teistä 358/1962

- ❖ Koskee kaikkia *yksityisiä teitä*, sellaisia teitä lukuun ottamatta, joita vain asianomaisen kiinteistön omistajalla tai haltijalla on oikeus käyttää
- ❖ Tiehen voidaan ottaa osakkaaksi (ns. tieoikeus) tai perustaa käyttöoikeus tilapäisille käyttäjille

Laki yksityisistä teistä 358/1962

- ❖ Elinkeinonharjoittajalle on annettava oikeus käyttää tietä, jos se on elinkeinon harjoittamisen kannalta välttämätöntä
- ❖ Tie- tai käyttöoikeus voidaan evätä, jos kulku aiheuttaa huomattavaa haittaa kiinteistölle tai sille jolla on entuudestaan oikeus tiehen
- ❖ Oikeuden voi antaa tiekunta tai asianomainen tielautakunta

Laki yksityisistä teistä 358/1962

- ❖ Jos olosuhteissa muutoin on tapahtunut olennainen muutos, voi tieosakas vaatia, että hänen kiinteistölleen kuuluva tieoikeus lakkautetaan ja hänet vapautetaan tienpitovelvollisuudesta.
 - erotusaita jää pois käytöstä

Laki Metsähallituksesta 1378/2004

- ❖ *Yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet*
- ❖ *Metsähallitus hoitaa, käyttää ja suojelee hallinnassaan olevia luonnonvaroja ja muuta omaisuutta*
- ❖ *MH toiminta tulee toimia kestävästi ja tuloksellisesti*
- ❖ Luonnonvarojen kestävä hoidon ja käytön olennaisena osana MH on otettava huomioon:
- ❖ biologisen monimuotoisuuden suojeleminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen

Laki Metsähallituksesta

- ❖ Luonnon virkistyskäytön sekä työllisyyden edistämisen vaatimukset
- ❖ Luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojeleminen on sovittava yhteen saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan, sekä poronhoitolaissa poronhoitoalueella siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään.

Luonnonsuojelulaki 1096/1996

- ❖ Tavoite luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen
- ❖ Kansallispuistossa ja luonnonpuistossa saa harjoittaa poronhoitoa
- ❖ porojen laiduntamista voidaan rajoittaa luonnonpuistossa
- ❖ poronhoitoon liittyvän rakennuksen rakentaminen edellyttää viranomaisen lupaa

Erämaalaki 62/1991

- ❖ Erämaa-alueita perustetaan:
- ❖ alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi,
- ❖ saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä
- ❖ luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi.

Erämaalaki

- ❖ Erämaa-alueille ei saa rakentaa pysyviä teitä.
- ❖ Valtioneuvosto voi kuitenkin antaa luvan sellaisen pysyvän tien rakentamiseen, jolla on yleisen edun tai luontaiselinkeinojen harjoittamisen kannalta huomattava merkitys
- ❖ Kaivospiiriä ei saa määrätä erämaa-alueelle, ellei valtioneuvosto ole antanut siihen lupaa.

Yhdistyslaki 503/1989

- ❖ Poronhoitolaki sääntelee paliskunnan toimintaa
- ❖ Yhdistyslakia sovelletaan toissijaisena, jos poronhoitolaista (erityislaki) ei löydy soveltuvaa säännöstä
- ❖ Päätösvalta jäsenillä, kirjatkaa omat toimintatavat, vakiintuneet käytännöt toimintasuunnitelmaan
- ❖ Säännöissä voidaan määrätä, että päätösvaltaa käyttävät niihin valtuutetut
- ❖ Paliskuntain yhdistyksen säännöt

Yhdistyslaki

- ❖ Kokouksen päätökseksi katsotaan se mielipide, jota enemmistö annetuista äänistä on kannattanut
- ❖ Äänten mennessä tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni paitsi henkilövaaleissa arpa

Yhdistyslaki

- ❖ Sääntöjen muuttamisesta, yhdistyksen purkamisesta tai yhdistyksen omaisuuden pääosan luovuttamista koskevassa asiassa päätökseksi tulee se mielipide, jota on kannattanut kolme neljäsosaa äänestyksessä annetuista äänistä
- ❖ Yksityisomaisuuden suoja, ei saa puuttua suostumuksetta eli vaaditaan yksimielinen päätös tai kielteisen kannan esittäneet eivät ole sidottuja päätökseen

Yhdistyslaki

- ❖ Yhdistyksen kokous on pidettävä säännöissä määrättynä aikana
 - jos sitä ei ole kutsuttu koolle, on jokaisella yhdistyksen jäsenellä oikeus vaatia kokouksen pitämistä
 - kokouksessa käsitellään kokouskutsussa esityslista, mainitut asiat
 - paliskunnan hallituksen päätökseen tyytymättömällä poronomistajalla on oikeus saattaa päätös paliskunnan kokouksen käsiteltäväksi

Yhdistyslaki

- ❖ Ylimääräinen kokous
 - hallitus katsoo siihen olevan aihetta
 - vähintään kymmenesosa yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä sitä ilmoittamansa asian käsittelyä varten vaatii

Yhdistyslaki

Kokous:

- ❖ jokaisella 15 vuotta täyttäneellä jäsenellä on äänioikeus
- ❖ osakkaalla on oikeus käyttää äänioikeuttaan asiamiehen välityksellä

Esteellisyys

- ❖ Esteellisyys => voi syntyä käsitys, että asian puolueeton ratkaiseminen vaarantuu
- ❖ Asianomaisen itsensä on jäävättävä itsensä jos hän katsoo olevansa esteellinen
- ❖ Hallituksen jäsen tai joku muu, jolle on uskottu yhdistyksen hallintoon kuuluvia tehtäviä, ei saa olla ratkaisemassa asiaa, jossa hän on esteellinen
- ❖ Esteellisyys koskee myös asiamiestä tai edustajaa

Sopimusoikeus

- ❖ Laki varallisuusosoikeudellisista oikeustoimista 228/1929
- ❖ Sopimus sitoo osapuolia
- ❖ Pyrkimys ennakoivaan sopimiseen, (riskien hallintaa)
- ❖ Tarjous sopimuksen tekemisestä ja sellaiseen tarjoukseen annettu vastaus sitovat tarjouksen tekijää ja vastauksen antajaa

Laki varallisuusosoikeudellisista oikeustoimista

- ❖ Jos tarjouksen tekijä on pannut vastauksen antamiselle määräajan, vastauksen tulee saapua siihen mennessä jotta vastaus sitoisi tarjouksen antajaa
- ❖ Hyväksyvä vastaus jossa on asetettu lisäyksiä, rajoituksia tai ehtoja katsotaan vastatarjoukseksi
- ❖ Jos tarjouksen tekijä ei hyväksy tehtyjä muutoksia, hänen on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava siitä jotta sopimuksen ei katsota syntyneen

Valtuutus

- ❖ Avoin asianajovaltakirja; antaa esittäjälleen laajan valtuutuksen
- ❖ Rajattu valtakirja; tiettyä oikeustointia /asian hoitamista varten
- ❖ Valtakirja perutaan samalla tavalla kuin se annetaankin
- ❖ Valtuutus joka perustuu asiakirjaan peruutetaan siten, että valtuuttaja ottaa takaisin tai hävittää asiakirjan
- ❖ Sopimus tai oikeustoimi, jonka valtuutettu tekee toimivaltansa rajoissa **sitoo valtuuttajaa**

Oikeustoimen pätemättömyys ja sovittelu

Oikeustoimi on pätemätön, jos sopijakumppani on siihen:

- ❖ pakotettu väkivallalla tai uhkaamalla henkeä tai terveyttä
- ❖ petollisesti vietelty
- ❖ suostunut siihen kevytmielisyyttään, ymmärtämättömyyttään tai siksi että hän on riippuvainen vastapuolesta

Muuta

- ❖ Ns. juokseva velkakirja sitoo velallista jos se on joutunut vilpittömässä mielessä toimineelle uudelle velkojalle
- ❖ Kohtuutonta oikeustoimen ehtoa voidaan sovitella
 - huomioidaan oikeustoimen koko sisältö
 - osapuolten asema oikeustointa tehtäessä
 - sen jälkeen vallinneet olosuhteet

Kauppalaki 355/1987

- ❖ Koskee irtainten esineiden kauppaa
- ❖ Sopimuksenmukaisuus; sitoo molempia osapuolia
- ❖ Tavarán tulee:
 - soveltua tarkoitukseen, johon sellaisia tavaroita yleensä käytetään
 - soveltua erityiseen käyttötarkoitukseen, jos myyjä tiesi tästä
 - vastata myyjän antamaa esitettä tai mallia
 - olla pakattu suojaavasti

Kauppalaki

- ❖ Ostaja ei saa virheenä vedota seikkaan, josta hän tiesi kaupantekohetkellä
- ❖ Ostajan tulee tarkastaa tavara ja ilmoittaa (reklamoida) virheestä myyjälle kohtuullisessa ajassa
- ❖ Ostaja voi vaatia virheen korjaamista
- ❖ Jollei virheen korjaaminen tai uusi toimitus tule kysymykseen taikka jollei sitä suoriteta kohtuullisessa ajassa reklamaatiosta, ostaja voi vaatia hinnan alennusta tai purkaa kaupan

Eläinsuojelulaki 247/1996

- ❖ Eläimiä on kohdeltava hyvin eikä niille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä
- ❖ Tarpeettoman kivun ja tuskan tuottaminen eläimille on kielletty
- ❖ Eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä
- ❖ Huomioitava eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet
- ❖ Porojen kokoaminen ja kuljettaminen tulee suorittaa niin, että siitä ei aiheudu haittaa eläimen terveydelle (PhL 41§)

Eläinten hoito

- ❖ Hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää hoidotta tai hylätä.
- ❖ Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa
- ❖ Poroja saadaan pitää ruokkimatta aitauksessa yhtäjaksoisesti 36 tuntia (PhL 41§)
- ❖ Eläimen sairastuessa sen on saatava asianmukaista hoitoa
- ❖ Eläimen hyvinvointi ja olosuhteet on tarkistettava riittävän usein

Eläinten kohtelu

- ❖ Eläimen liiallinen rasittaminen ja kohtuuttoman ankara kurissa pitäminen ja kouluttaminen sekä liian kovakourainen käsittely on kielletty
- ❖ Eläimen sitominen tarpeetonta kärsimystä tuottavalla tavalla on kielletty
- ❖ Eläimen on annettava levätä kunnolla ja lisäksi sen on saatava liikkua

Eläinten suorituskykyyn vaikuttaminen

- ❖ Eläimen suorituskyvyn keinotekoinen kohottaminen, alentaminen tai ylläpitäminen lääkkeillä taikka muilla vastaavilla aineilla tai valmisteilla on kielletty
- ❖ Eläimen omistaja haltija on velvollinen avustamaan eläinlääkärinäytteen ottamisessa sekä antamaan tarvittavat tiedot valvontaa varten

Eläinten tuotantokykyyn vaikuttaminen

- ❖ Eläimen tuotantokyvyn keinotekoinen kohottaminen lääkkeillä taikka muilla vastaavilla aineilla tai valmisteilla on kielletty, ellei voida osoittaa, ettei niistä aiheudu haittaa eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille

Eläinten kuljetus

- ❖ Eläimen kuljetus on järjestettävä siten, ettei sille aiheudu kuljetuksesta tarpeetonta kipua tai tuskaa
- ❖ Suojeltava kuljetuksessa vahingoittumiselta ja sairastumiselta
- ❖ Eläintä ei saa kuljettaa, jos eläin on sellaisessa tilassa, että kuljetuksesta voi aiheutua sille tarpeetonta kipua tai tuskaa
- ❖ Eläinten kuljettamista, kuljetusvälineen vuokrausta tai muuta luovuttamista tulonhankkimistarkoituksessa saadaan harjoittaa vain lääninhallituksen luvalla

Eläinten kuljetus

- ❖ Sarvellisia eläimiä kuljetettaessa on huolehdittava siitä, että eläimen sarvet eivät tartu kiinni kuljetusvälineeseen
- ❖ Jos poroja kuljetetaan ryhmässä, käytävissä olevan pinta-alan kuljetettavaa täysikasvuista poroa kohden on oltava vähintään 0,4 m² ja kuljetustilan korkeuden vähintään 1,3 m
- ❖ Poroja ei kuljeteta ulkoilman lämpötilan ylittäessä +18 C, jollei kuljetusajoneuvossa ole koneellista ilmanvaihtoa

Eläinten kuljetus

- ❖ Porojen kuormaamista helpotetaan siten, että ne jaetaan erotusaidoissa sopiviin ryhmiin
- ❖ Kuljetusreitti autoon on valittava siten, etteivät porot kolhiinnu kiviin tai aidan ulokkeisiin eläinsuojelusyistä ja lihan laatua heikentävien mustelmien välttämiseksi

LAATUA RAAKA-AINEIDEN JALOSTAMISEEN

Elintarvike- ja poroalan koulutushanke

❖ Koulutusten internetsivut/materiaalit:

www.lao.fi/laatukoulutushanke

❖ Yhteystiedot

- Projektipäällikkö Seija Knuutila

Puh. 020 798 4168, seija.knuutila@lao.fi

- Projektisuunnittelija Henri Kitty

Puh. 020 798 4167, henri.kitti@paliskunnat.fi

